

primū editos, composuit. Noster enim hic Auctor utitur supputatione temporis secundum annos Regni Francorum, & Annales illos perducit usque ad annum quartum Imperatoris Ludovici Pii, sive annum Christi DCCCXVII. Pithæanus autem ille utitur supputatione temporis secundum annos ab Incarnatione Domini, nec tantum contextui priorum Annalium. multa de suo passim inserit, verum etiam eosdem continuat usque ad annum DCCC-LXXXVII. utpote ubi supra laudatus Codex Cæsareus desinit. Operæ pretium igitur me facturum arbitror, si illos quoque Francorum Annales, qui respectu Auctoris sui non solum (21) Fuldenes, verum etiam Lareshamenses cognominandi sunt, integros hic publicaverō, quoniam nec nimium prolixi sunt, nec quod sciam antehac editi.

Pippinus (22) Dux Francorum, filius (23) Ansfihis, post mortem (24) Wolfhaldi Ducis partem (25) Austriæ regebat, obtinuitque Regnum Francorum per annos XXVII. cum Regibus (26) sibi subiectis (27) Hluduvvigo, Hildiberto, & Dagaberto; moritur anno secundo Anastasii Imperatoris, qui est ab Incarnatione Domini annus DCCXIV. Hujus Pippini ex (28) Alpheida filius.

I. (29) Karolus regnavit annos XXVII. Hic auxilio Dei de custodia, qua detenebatur, à (30) Plichthrude, (31) matrona relicta Pippini, liberatur, qui primo certamine adversus Ratbodum Regem (32) Frefonum congreditur; in quo dum fortiter dimicat, plurimum exercitus sui damnus consequitur.

II. (33) Raginfridus Majordomus, & (34) Hilphricus Rex Coloniā cum exercitu adeunt, regiones illas, quæ contiguæ Freno vastantes, acceptisque muneribus à Plichthrude redeunt. (35) atque inde (36) abeunt Karolus cum exercitu occurrit in loco, qui dicitur Amblava.

III. (37) Sequenti anno (38) Reginfridus,

A & Hilphricus Rex bellum Karlo parant in loco nuncupato Vinciaco die Dominico ante Pascha; in quo proelio vires Francorum conciderunt. Hilphricus Rex, & Reginfridus terga vertunt, insequiturque eos Karolus usque (39) Parisius. (40) Inde victor rediens Coloniā petit.

IV. Receptisque à Plihtrude (41) thesauros patris sui, Regem sibi constituit Hlutharium, nomine, non potestate. Hilphricus & Reginfridus auxilium postulant Eudonis Ducis Aquitaniarum; adversus quos Karolus pergens, hostes in fugam compulit (42) mortuo Chluthario Rege.

B V. (43) Karolus ad Eudonem mittit, & Hilphricum Regem per Legatos recipit (44) quo non post multum temporis mortuo, Theodricum Regem in Sedem regni statuunt.

VI. (45) Karolus Reginfridum persequitur; Andegavis Civitatem capit.

VII. (46) Karolus Saxones vastando victor regreditur.

VIII. (47) Karolus Alamannos & Bajoarios armis subegit.

IX. (48) Per idem tempus Eudo pacis jura temerare nititur.

X. (49) Karolus transito Ligere Eudonem in fugam vertit vastata regione.

C XI. (50) Eudo Sarracenos in auxilium sui adsciscit, qui venientes cum Rege suo Abdarama transeunt Garumnā, Burgigalem usque perveniunt, cuncta vastantes (51) Ecclesias igne crematis; Pictavis Basilicam Sancti Hilarii incendunt.

XII. (52) Contra quos Karolus auxilio Dei fretus Sarracenorum infinitam multitudinem simul cum Rege eorum prostravit, devictisque hostibus cum triumpho regreditur.

XIII. (53) Karolus Burgundiam petens, Lugdunum & Civitates reliquas suæ ditioni subegit. (54) Beda Presbyter moritur anno DCCXXX. incarnationis Domini.

XIV.

cos Latinos centesimi sexagesimi tertii, de quo jam egi, emendari potest & corrigi. Ilud quoque moneo, narrationem rerum gestarum ab anno DCCCLXXXII. usque ad annum DCCCLXXXVII. in Freheriana editione, æque ac in Pithæana, discrepare a narratione, quæ extat in jam memorato Codice Cæsareo, uti supra videre est.

(21) Respectu inquam Auctoris; quippe qui rerum gestarum Regis Pippini anno XXVI. & rerum gestarum Imp. Caroli Magni anno XLI. utrumque Monasterium, nempe tam Lareshamense, quam Fuldenie, vocat Monasterium nostrum.

(22) Pippinus cognomine Crassus pater Caroli Martelli.

(23) Apud Pithæum mendosè legitur Ansfihis; rectius autem apud Freherum Ansgis. Fuit is filius S. Arnulfi Episcopi Metensis.

(24) Apud Pithæum & Freher. legitur VVolfaldi.

(25) Austria pro Francia Orientali. Eodem sensu usurpatur illud nomen in antiquis Langobardorum legibus, nempe libro 1. Tit. 25. leg. 73. necnon libro 2. Tit. 21. leg. 24. & Tit. 55. leg. 14.

(26) Verba hæc, sibi subiectis, desunt apud Pithæum & Freherum.

(27) Nomen hoc in hisce Annalibus promiscuè scriptum legitur Hluduvvigus, Hluduvvichus, Hluduvvishus, Hlodovcus.

(28) Apud Pithæum legitur Altheide; apud Freherum autem Altheida, sicut ea Pippini Crassi concubina.

(29) Apud Pith. & Freh. incipiunt hic acta anni ab Incarnatione Domini 715.

(30) Nomen hoc in hisce Annalibus promiscuè scriptum legitur Plichtrudis, & Plihtrudis.

(31) Matrona pro conjuge legitima, apud Pith. &

Freh. deest hæc vox.

(32) Apud Pithæum mendosè legitur Freforum.

(33) Apud Pith. & Freh. incipit hic A. C. 716.

(34) Hilphricus Hilphreich, dives auxilii.

(35) Quæ deinceps sequuntur a voce *argue* usque ad vocem *Amblava*, ea desunt apud Pith. & Freh.

(36) Abeunt pro Abeuntibus.

(37) Apud Pith. & Freh. incipit hic A. C. 717.

(38) Nomen hoc in hisce Annalibus promiscuè scriptum legitur Reginfridus, & Reginfridus.

(39) Parisius vox Larino-barbaro indeclinabilis.

(40) Apud Pith. & Freh. incipit hic A. C. 718.

(41) Thesauros pro thesauris. Eadem loquendi ratio alias passim occurrit in hisce Annalibus, ita nempe, ut participium præteritum passivum regat accusativum.

(42) Apud Pith. & Freh. refertur mors Hlutharii sive Chlutharii ad A. C. 719.

(43) Apud Pith. & Freh. incipit hic A. C. 719.

(44) Apud Pith. & Freh. incipit hic A. C. 720.

(45) A. C. 721. apud Pith. & Freher.

(46) A. C. 721. apud Pith. & Freher.

(47) A. C. 722. apud Pith. & Freher.

(48) Apud Pith. & Freher. incipit hic A. C. 723. & quod de Eudone hic legitur ad Alamannos & Noricis ibi adscribitur.

(49) A. C. 724. apud Pith. & Freher.

(50) A. C. 725. apud Pith. & Freher.

(51) Ecclesias pro Ecclesiis, uti sæpe hic alias accusativus pro ablativo usurpatur.

(52) A. C. 726. apud Pith. & Freher.

(53) A. C. 727. apud Pith. & Freher.

(54) Quæ de tempore obitus Venerabilis Bedæ hic referuntur, ea desunt apud Pithæum & Freherum. Obiit autem Beda, non ut hic perperam traditur, anno DCCXXX. sed anno DCCXXXV. die XXVI. Maji.